

**ŚWIĘTOKRZYSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
W KIELCACH**

Kielce, dnia 22.09.2021 r.

Znak: ZATiRA.PT.5142. ²⁵.2021

DECYZJA NR 457 A/2021

Działając na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 89 pkt 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z poen. zm.) – zwanej dalej ustawą o.z.o.z., § 13 ust. 1, 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 81) oraz art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735),

po rozpatrzeniu wniosku Samorządowej Instytucji Kultury Zabytkowy Zakład Hutniczy w Małencu z dnia 27.08.2021 r. (data wpływu 27.08.2021 r.),

orzekam o udzieleniu pozwolenia

**Samorządowej Instytucji Kultury Zabytkowy Zakład Hutniczy w Małencu
z/s Maleniec 54, 26-242 Ruda Maleniecka**

**na prowadzenie robót budowlanych w zespole zakładu przemysłowego w Małencu,
wpisanego do rejestru zabytków woj. świętokrzyskiego pod nr rej. A.495/1-2,**

przewidzianych na działce nr ewid. 1103 obręb Maleniec,

polegających na remoncie kafara zgodnie z *Programem robót budowlanych* opracowanym przez mgr inż. Pana Macieja Banakiewicza, stanowiącym załączniki do niniejszej decyzji,

pod warunkiem:

1. niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu działań;
2. podjęcia innych działań, które zapobiegą uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.

Na podstawie § 13 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. do niniejszego pozwolenia nie stosuje się przepisów ust. 1 pkt. 3 i 4, nakładających obowiązek kierowania robotami budowlanymi albo wykonywania nadzoru inwestorskiego przez osoby spełniające wymagania wynikające z art. 37c ustawy o.z.o.z.

Termin ważności pozwolenia: do 31.12.2021 r.

Uzasadnienie

Niniejszą decyzję wydaje się na wniosek strony. Decyzja w całości spełnia żądania strony.

Planowane działania prowadzone będą na terenie zabytkowego zespołu zakładu przemysłowego w Małeńcu objętego ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków. Prace remontowe nie dotyczą obiektu indywidualnie objętego ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków. Prace nie mają wpływu na substancję zabytkową zespołu.

Wobec powyższego w myśl art. 107 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego odstępuje się od uzasadnienia jej decyzji.

Pouczenie

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania badań, prac, robót lub innych działań określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

Niniejsza decyzja nie zwalnia z konieczności posiadania wszystkich innych zezwoleń wymaganych prawem.

Od niniejszej decyzji służy stronie odwołanie do Ministra Kultury za pośrednictwem organu wydającego pozwolenie w terminie 14 dni od daty jego doręczenia zgodnie z przepisami art. 127 § 1 i 2, art. 129 § 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach. Z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Załącznik do decyzji:

– Program robót budowlanych

Z up. Świętokrzyskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków w Kielcach

Daniel Czernek
mgr Daniel Czernek

Otrzymują strony:

1. Samorządowa Instytucja Kultury Zabytkowy Zakład Hutniczy w Małeńcu + załącznik
2. A/a PT – teczka obiektowa – zespół Maleniec + załącznik
3. A/a PT – teczka 5142/2021
- 4.

Samorządowa Instytucja Kultury
**ZABYTKOWY ZAKŁAD HUTNICZY
w MALEŃCU**
Maleniec 54
26-242 Ruda Maleniecka - powiat konecki
woj. świętokrzyskie

DYREKTOR
Samorządowej Instytucji Kultury
ZABYTKOWY ZAKŁAD HUTNICZY w MALEŃCU

dr Maciej Chłopek

PROGRAM ROBÓT BUDOWLANYCH REMONT KAFARU

2.1. TEREN ZABYTKOWY, NA KTÓRYM PRZEPROWADZONE BĘDĄ ROBÓTY BUDOWLANE

Investor:

**SAMORZĄDOWA INSTYTUCJA KULTURY
ZABYTKOWY ZAKŁAD HUTNICZY w MALEŃCU**

Maleniec 54, 26-242 Ruda Maleniecka

Tel. (41) 373 11 42

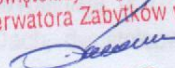
E-mail: maleniec@gmail.com

www.maleniec.pl

MACIEJ BANAKIEWICZ
mgr inż. budownictwa
uprawnienia konstrukcyjno-budowlane
bez ograniczeń
SWK/0001/WBKb/17 tel. 507 630 177
phup_baniewicz@interia.pl

Załącznik nr do *dec. 457A/2021*
Świętokrzyskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków w Kielcach
dnia *2.2 WRZ. 2021*
Znak *PC 5462.20.2021*

Z up. Świętokrzyskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków w Kielcach

mgr Daniel Czernek

MALENIEC 2021

1. WSTĘP

Program robót budowlanych określa zakres działań, których celem jest remont kafaru, położonego na terenie zespołu zakładu przemysłowego w Maleńcu, wpisanego do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego pod numerem A.495/1-2. Roboty prowadzone będą na działce o numerze ewidencyjnej 1103 (obręb: Maleniec; jednostka ewidencyjna: Ruda Maleniecka). Kafar to konstrukcja wzniesiona ok. 1996 roku, jako rekonstrukcja dawnego urządzenia przemysłowego do obróbki surowca żelaznego. Roboty budowlane obejmują: prace demontażowe i rozbiórkowe; prace montażowe i konserwacyjne. Program niniejszy zawiera w szczególności: opis stanu zachowania terenu zabytkowego, na którym prowadzone będą roboty; opis stanu technicznego konstrukcji kafaru; przewidziane do realizacji prace, rozwiązania budowlane, a także metody, techniki i narzędzia, które wykorzystane będą przy prowadzonych robotach.

2. CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW

2.1. TEREN ZABYTKOWY, NA KTÓRYM PROWADZONE BĘDĄ ROBOTY BUDOWLANE

Zespół zakładu przemysłowego w Maleńcu wpisany jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego pod numerem A.495/1-2. Zespół ten obejmuje:

1. Dawny zakład przemysłowy w miejscowości Maleniec: uznany za zabytek decyzją WKZ w Kielcach Nr Kl. 4-a-2/152/57 z dnia 14.09.1957 r., nr rejestru 506. Ponownie wpisany do rejestru zabytków woj. kieleckiego decyzją WKZ w Kielcach L.dz. Kl. IVa-2/1/340/67, z dnia 21.06.1967, nr rejestru 340.
2. Układ wodny w miejscowości Maleniec: uznany za zabytek decyzją WKZ w Kielcach Nr Kl. 4-A-2/152/57 z dnia 14.09.1957 r., nr rejestru 506.

Dawny zakład przemysłowy w Maleńcu to kompleks kilkunastu konstrukcji oraz budynków wraz z wyposażeniem, składający się z dawnych hal produkcyjnych, w tym hali walcowni z drewnianą zabudową dużego koła wodnego oraz hali gwoździarni (łopaciarni, szpadlarni) z zabudową silnika elektrycznego. Budynek hali walcowni wraz z drewnianą zabudową dużego koła wodnego, to obiekt o konstrukcji drewnianej. Hala walcowni wraz z drewnianą zabudową dużego koła wodnego stanowią jedną bryłę w kształcie litery T. Wymiary hali walcowni: szerokość-15,21 m, długość-22,03 m, wysokość-7,00 m. Wymiary zabudowy dużego koła wodnego: szerokość-7,08 m, długość-6,30 m, wysokość-5,26 m. Budynek jednokondygnacyjny. Hala walcowni, o wymiarach 15,21 m x 22,03 m, posiada konstrukcję drewnianą. Podwaliny drewniane o przekrojach 17 cm x 17 cm, 19 cm x 20 cm, 24 cm x 24 cm, 23 cm x 22 cm oparte na fundamencie z kamienia łupanego wapiennego i rzecznych otoczków. Układ hali trójnawowy, niesymetryczny, pięcioprzęsłowy. W świetle konstrukcji wysokość hali wynosi 3,30 m. Słupy drewniane o przekrojach 16 cm x 16 cm, 17 cm x 17 cm, 18 cm x 18 cm z mieczami drewnianymi w poprzecznej i podłużnej płaszczyźnie pionowej oparte na kamiennych poduszkach podpierają belki stanowiące podstawę wieszarowej konstrukcji dwuspadowej dachu; przy czym słupy górnej części konstrukcji zajmują pozycje mimośrodowe w stosunku do kondygnacji dolnej. Ściany zewnętrzne o konstrukcji słupowej obite na zewnątrz deskami na zakład. Otwory okienne i drzwiowe wypełniają poszczególne pola konstrukcji ścian i posiadają ramy drewniane. Konstrukcja dachu drewniana. Dach, dwustolcowy, o słupach drewnianych o wymiarach 12 cm x 12 cm opartych na belce drewnianej o wymiarach 20 cm x 17 cm, opierającej się na belce drewnianej o wymiarach 20 cm x 20 cm. Słupy usztywnione mieczami 10 cm x 14 cm. Krokwie 10 cm x 14 cm oparte na murłacie o wymiarach 20 cm x 22 cm. Dach pokryty papą na deskowaniu. Na dachu wywietrznik podłużny, umieszczony w kalenicy, o długości 7,50 m. Do hali walcowni przylega zabudowa dużego koła wodnego o konstrukcji drewnianej. Konstrukcja obudowy koła opiera się na podwalinach opartych z jednej strony na fundamencie hali walcowni, a z drugiej strony na palowej konstrukcji drewnianej. Konstrukcja obudowy dużego koła wodnego drewniana. Słupy drewniane o przekrojach 16 cm x 16 cm, 20 cm x 20 cm obite od zewnątrz deskami. Dach dwuspadowy, pokryty papą na deskowaniu. Stolarka okienna-okna drewniane. Stolarka drzwiowa-drzwi drewniane. Budynek wyposażony jest w instalację elektryczną i odgromową.

Podstawowe dane techniczne hali walcowni :

Kubatura:	1829,52 m ³
Powierzchnia zabudowy:	335,08 m ²
Powierzchnia użytkowa:	317,16 m ²
Szerokość:	15,21 m
Długość:	22,03 m
Wysokość:	7,00 m

Podstawowe dane techniczne przybudówki dużego koła wodnego:

Kubatura:	187,33 m ³
Powierzchnia zabudowy:	44,60 m ²
Powierzchnia użytkowa:	39,30 m ²
Szerokość:	6,30 m
Długość:	7,08 m
Wysokość:	5,42 m

Budynek hali gwoździarni wraz z murowaną zabudową silnika elektrycznego, to obiekt o konstrukcji murowanej. Hala gwoździarni wraz z murowaną zabudową silnika elektrycznego stanowi jedną bryłę o kształcie prostokąta. Wymiary hali gwoździarni wraz z murowaną zabudową silnika elektrycznego: szerokość-15,90 m, długość-37,61 m, wysokość-7,74 m. Hala gwoździarni wraz z murowaną zabudową silnika elektrycznego o wymiarach 15,90 m x 37,61 m jest przedłużeniem hali walcowni. Między halą walcowni a halą gwoździarni znajdują się zabudowa małego koła wodnego o konstrukcji drewnianej. Słupy drewniane o przekrojach 18 cm x 13 cm, 17 cm x 16 cm, 18 cm x 18 cm. Słupy oparte na podwalinie drewnianej. Obudowa z desek o grubości 3 cm. Konstrukcja obiektu murowano-drewniana. Fundamenty budynku gwoździarni wykonane z kamienia łamanego na zaprawie wapiennej. Konstrukcję nośną stanowią ściany zewnętrzne wykonane z kamienia oraz słupy drewniane o przekrojach 20 cm x 20 cm, 16 cm x 16 cm, 17 cm x 17 cm oparte na poduszkach betonowych. Na słupach oparte belki drewniane o wymiarach 17 cm x 17 cm. Na belkach oparte belki drewniane o przekroju 20 cm x 22 cm. Na belkach oparte belki podwaliny pod słupy 12 cm x 14 cm-16 cm x 18 cm. Na belkach podwalinach oparte słupy o przekroju 12 cm x 12 cm. Na słupach oparte płatwie o wymiarach 12 cm x 15 cm. Na murze oparta murłata o przekroju 20 cm x 20 cm. Krokwie o przekroju 11 cm x 15 cm. W szczycie świetlik dachowy wzdłuż całego budynku. Od strony północnej w połaci dachu trzy lukarny o konstrukcji drewnianej. Od strony południowej w połaci dachu dwie większe i jedna mniejsza lukarna o konstrukcji drewnianej. Budynek wyposażony jest w instalację elektryczną i odgromową.

Podstawowe dane techniczne hali gwoździarni z zabudową silnika elektrycznego:

Kubatura:	2942,16 m ³
Powierzchnia zabudowy:	598,00 m ²
Powierzchnia użytkowa:	530,86 m ²
Szerokość:	15,90 m
Długość:	37,61 m
Wysokość:	7,85 m

Istotnym elementem zabytkowego zespołu zakładu przemysłowego w Maleńcu, stanowiącym o jego unikalnym charakterze, jest zabytkowy układ wodny i hydroenergetyczny wraz z infrastrukturą towarzyszącą, obejmujący: koryta wodne (południowe, północne) z zespołami stawideł (2 szt.), murami oporowymi (2 szt.), konstrukcjami nośnymi dużego (1 szt.) i małego koła wodnego (1 szt.) oraz dwoma mostkami drewnianymi (nr 1, 2) prowadzącymi do hali gwoździarni (nr 1) i hali walcowni (nr 2). Układ ten zasila w wodę pobieraną z Jeziora Malenieckiego dwa koła wodne (małe, duże), napędzające zabytkowe maszyny i urządzenia w hali gwoździarni i walcowni. Koryto północne zasila w wodę małe koło wodne w hali gwoździarni, skąd za pomocą przekładni zębatej energia przekazywana była na wał transmisyjny, a dalej na poszczególne urządzenia produkcyjne.

południowe zasila w wodę największe w Polsce drewniane, śródsiębierne koło wodne o średnicy 4,5 m i mocy 48 KM. Za pomocą przekładni zębatych i łączników rozetowych energia ta przekazywana jest na walce w walcierce duo nienawrotnej wykorzystywane do produkcji blachy żelaznej z rozgrzanego materiału wsadowego (złom żelazny). Poszczególne elementy zabytkowego układu hydroenergetycznego wykonane są z drewna (sosna, dąb, modrzew) i związane ze sobą śrubami, gwoźdźmi i metalowymi klamrami. Mury oporowe o wysokości 2,5 m wykonane są z kamieni o różnym kształcie i wymiarach, wzmocnione zaprawą cementowo-wapienną.

2.2. OBIEKT, PRZY KTÓRYM PROWADZONE BĘDĄ ROBOTY BUDOWLANE

Kafar stanowi rekonstrukcję dawnego urządzenia przemysłowego, wykorzystywano w obróbce surowca żelaznego, tj. do rozbijania metalowych obręczy kół wagonowych.

Ilustracja. Kafar (stan ok. 1950 r.)

Obiekt ten nie ma charakteru zabytkowego. Kafar zrekonstruowany został ok. 1996 roku przy wschodniej ścianie budynków dawnych magazynów fabrycznych. Konstrukcja kafaru składa się z słupów drewnianych (3 szt.) o wysokości 1100 cm i średnicy 30 cm, osadzonych na żelbetonowych szczudłach. Między słupami widoczne resztki utwardzonej i zapadniętej posadzki. Górne wierzchołki słupów zestawione w stożek i spięte metalowymi klamrami. W szczycie słupów zblocze z linką stalową, na której zawieszono odważnik (tzw. babę) do łamania obręczy kół wagonowych. Drugi koniec liny nawinięty na bęben przekładni zębatej, umieszczonej na murem w pobliżu kafaru. Wewnątrz kafaru metalowa osłona od strony wschodniej, północnej i zachodniej, zestawiona z słupów i blach żelaznych, połączonych nitami. Stan zachowania poszczególnych części kafaru: zły. Spróchniałe i zniszczone elementy drewniane (słupy), skorodowane elementy metalowe, zanieczyszczona posadzka w obrębie kafaru, wykruszone szczudła betonowe, skorodowana konstrukcja metalowej osłony kafaru.

Ilustracja. Rekonstrukcja kafaru (stan: 01.08.2021)

3. PROGRAM ROBÓT BUDOWLANYCH: REMONT KAFARU

3.1. ROZWIĄZANIA BUDOWLANE, METODY, MATERIAŁY, TECHNIKI

Roboty budowlane prowadzone przy kafarze obejmują następujące prace demontażowe i rozbiórkowe oraz montażowe i konserwacyjne. Ich celem będzie odtworzenie pierwotnego stanu kafaru, wymiana elementów zniszczonych i uszkodzonych. Zakres prac:

Demontaż konstrukcji kafaru, w tym zapieć metalowych, słupów drewnianych (3 szt.), szczudeł betonowych (3 szt.), metalowej zabudowy kafaru; demontaż zblocza z liną stalową; oczyszczenie posadzki w obrębie kafaru; wykonanie fundamentów pod montaż słupów drewnianych (3 szt.); utwardzenie i wykonanie kamiennej posadzki w obrębie kafaru (38,5 m²); wymiana, montaż i konserwacja słupów drewnianych (3 szt.); wymiana elementów zużytych i uszkodzonych; montaż zblocza z liną stalową (15 m); malowanie i konserwacja przekładni zębatej.

Metody/techniki:

Prace prowadzone będą z wykorzystaniem narzędzi ręcznych; demontaż i montaż słupów drewnianych (3 szt.) przeprowadzony zostanie z wykorzystaniem podnośnika dźwigowego.

Materiały:

Farby antykorozyjne, preparaty impregnujące drewno, słupy drewniane (3 szt. x 11,0 m), blacha stalowa do wykonania mocowań słupów wraz ze śrubami; beton na fundamenty pod montaż słupów drewnianych; kamień posadzkowy do uzupełnienia i wykonania posadzki w obrębie kafaru, w formie koła o średnicy 7,00 m i powierzchni 38,5m²

Roboty prowadzone będą z dala od zabytkowych obiektów i konstrukcji przemysłowych i nie wpłyną negatywnie na ich stan zachowania. Metalowa zabudowa kafaru wykonana ok. 1996 roku z fragmentów płyt żelaznych zestawionych między metalowymi słupkami, zostanie trwale zdemontowana. Według zachowanych źródeł historycznych oryginalna konstrukcja kafaru istniejąca jeszcze w 1950 roku pozbawiona była podobnej zabudowy. Jej zachowanie nie jest zasadne.

MACIEJ BANAKIEWICZ
mgr inż. budownictwa
uprawnienia konstrukcyjno-budowlane
bez ograniczeń
SWK/0001/WBKb/17 tel. 507 630 177
phup_bankiewicz@interia.pl